

Ngày soạn: 6/9/2026

Tiết PPCT: 3

GV : Nguyễn Văn Sáu

BÀI 2: TRẬT TỰ THẾ GIỚI TRONG CHIẾN TRANH LẠNH (TIẾT 1)

I. MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

Sau bài học này, giúp HS:

1. Về kiến thức

- Quá trình hình thành và tồn tại của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.
- Nguyên nhân dẫn đến sự sụp đổ của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.
- Tác động sự sụp đổ của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta đối với tình hình thế giới.

2. Về năng lực

* **Năng lực chung:**

- + Năng lực tự chủ và tự học: khả năng thực hiện nhiệm vụ một cách độc lập, tự lực làm những nhiệm vụ học tập được giao trên lớp và ở nhà.
- + Năng lực giao tiếp và hợp tác: hợp tác và giao tiếp với các bạn trong các nhiệm vụ học tập.
- + Năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo: phát hiện được vấn đề từ các nhiệm vụ học tập và tìm cách giải quyết chúng.

* **Năng lực riêng:**

- + Năng lực tìm hiểu lịch sử: nhận diện được các loại hình tư liệu lịch sử, biết cách sưu tầm và sử dụng tư liệu về quá trình hình thành và tồn tại Trật tự thế giới I-an-ta trong thời kì Chiến tranh lạnh.
- + Năng lực nhận thức và tư duy lịch sử: trình bày được quá trình hình thành và tồn tại Trật tự thế giới I-an-ta trong thời kì Chiến tranh lạnh; nêu được nguyên nhân và phân tích được tác động sự sụp đổ của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.
- + Năng lực vận dụng kiến thức, kĩ năng thông qua kiến thức đã học để giải thích các vấn đề về Trật tự thế giới I-an-ta.

* **Năng lực số và AI:**

- **1.1.NC1b:** Học sinh áp dụng kỹ thuật tìm kiếm để lấy được dữ liệu, thông tin (hình ảnh, tư liệu) về bối cảnh, quá trình hình thành, và tồn tại của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.
- **6.3.NC1a/b.** Đánh giá và lọc thông tin từ các nguồn được tạo ra hoặc xử lí bằng AI, để hiểu rõ hơn về tính đáng tin cậy và sử dụng thông tin đó.

3. Về phẩm chất

Bồi dưỡng các phẩm chất như: khách quan, trung thực, có ý thức tìm tòi, khám phá, giải thích những vấn đề về lịch sử thế giới, kết nối quá khứ với hiện tại.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Giáo viên.

- KHBD soạn theo định hướng phát triển năng lực, phiếu học tập dành cho HS.
- Các kênh hình (phóng to).
- Máy tính, máy chiếu (nếu có).

2. Học sinh

- SGK
- Tranh ảnh, tư liệu sưu tầm liên quan đến bài học (nếu có) và dụng cụ học tập theo yêu cầu của GV.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

HOẠT ĐỘNG 1. KHỞI ĐỘNG

a) **Mục tiêu:** Giúp HS

Khơi dậy hứng thú học tập cho HS, tạo không khí vui vẻ khám phá bài mới và chuyển giao nhiệm vụ học tập.

b) **Nội dung:**

GV: Giao nhiệm vụ cho HS

HS quan sát hình ảnh, hoạt động cá nhân để trả lời câu hỏi của GV

c) Sản phẩm: HS hoàn thành tìm hiểu kiến thức

d) Tổ chức thực hiện:

B1: Chuyển giao nhiệm vụ (GV)

GV cho HS xem video về Chiến tranh thế giới 2 và đặt câu hỏi

? **Sự kiện lịch sử nào đang được nhắc tới trong video?**

A. Chiến tranh thế giới 1

B. Chiến tranh thế giới 2

C. Chiến tranh Việt Nam

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ học tập.

- HS trả lời câu hỏi.

- GV hướng dẫn, theo dõi, hỗ trợ HS nếu cần thiết

Bước 3: Báo cáo kết quả hoạt động

- GV mời đại diện HS trả lời câu hỏi.

- GV mời HS khác nhận xét, bổ sung.

B4: Kết luận, nhận định (GV)

- Nhận xét câu trả lời của HS, chốt kiến thức, chuyển dẫn vào hoạt động hình thành kiến thức mới.

- Viết tên bài, nêu mục tiêu chung của bài và dẫn vào HĐ tiếp theo.

Hình 1. Lâu đài Li-va-đi-a thuộc thành phố I-an-ta, Liên Xô

Hình trên là lâu đài Li-va-đi-a, nơi diễn ra Hội nghị I-an-ta vào năm 1945. Những quyết định của hội nghị này đã tạo cơ sở cho việc thiết lập Trật tự thế giới hai cực I-an-ta. Trật tự này đã trải qua quá trình hình thành và tồn tại như thế nào? Những nguyên nhân nào dẫn đến sự sụp đổ Trật tự thế giới hai cực I-an-ta? Tác động của sự kiện đó đối với tình hình thế giới là gì? Bài học sẽ giúp em giải quyết các vấn đề trên.

HOẠT ĐỘNG 2. HÌNH THÀNH KIẾN THỨC MỚI

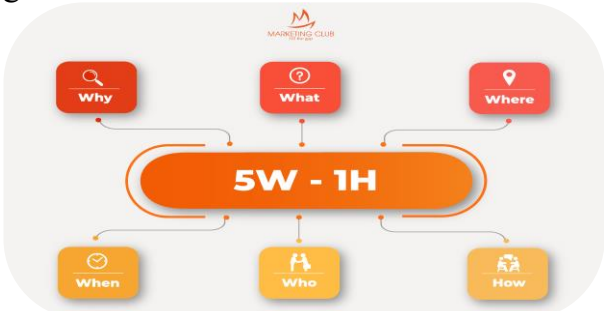
1. Quá trình hình thành và tồn tại của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta

a. Mục tiêu: - Trình bày được quá trình hình thành và tồn tại của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.

b. Nội dung: HS quan sát máy chiếu, sử dụng SGK để tìm hiểu nội dung kiến thức theo yêu cầu của GV.

c. Sản phẩm: HS hoàn thành tìm hiểu kiến thức

d. Tổ chức thực hiện

Hoạt động dạy – học	Sản phẩm dự kiến	Tích hợp NLS và AI									
B1: Chuyển giao nhiệm vụ (GV) Nhiệm vụ 1: Sự hình thành Trật tự thế giới hai cực I-an-ta GV cho HS xem video về thông tin hội nghị Ianta, yêu cầu HS thảo luận cặp đôi và làm bài tập ? Lớp chia thành 4 nhóm: Đọc sách giáo khoa và xem đoạn video sau hoàn thành nhiệm vụ học tập về sự hình thành trật tự thế giới hai cực I-an-ta 	1. Quá trình hình thành và tồn tại của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta a. Sự hình thành Trật tự thế giới hai cực I-an-ta - Chiến tranh thế giới thứ 2 bước vào giai đoạn kết thúc nhiều vấn đề quan trọng và cấp bách đặt ra với các nước Đồng minh. - Từ ngày 4 -> 11/2/1945, tại I-an-ta diễn ra hội nghị giữa 3 cường quốc Liên Xô, Mỹ, Anh. Hội nghị đưa ra nhiều quyết định quan trọng. - Những quyết định của hội nghị đã trở thành khuôn khổ của một trật tự thế giới mới gọi là “<i>trật tự thế giới hai cực I-an-ta</i>”. b. Quá trình hình tồn tại của trật tự thế giới hai cực I-an-ta - Trật tự thế giới hai cực I-an-ta trải qua hai giai đoạn: - Giai đoạn từ năm 1945 đến đầu những năm 70 của thế kỷ XX: Giai đoạn xác lập và phát triển của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta. - Giai đoạn từ đầu những năm 70 của thế kỷ XX đến năm 1991: Giai đoạn suy yếu và đi đến sụp đổ của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.	[1.1-NC1-b] → Duyệt, tìm kiếm và lọc dữ liệu, thông tin và nội dung số Nội dung chỉ báo: Áp dụng được kỹ thuật tìm kiếm để lấy được dữ liệu, thông tin và nội dung trong môi trường số. Nhiệm vụ học tập: HS dùng từ khóa phù hợp để tìm 01 tư liệu chính thống liên quan Hội nghị I-an-ta hoặc Trật tự thế giới hai cực, lựa chọn kết quả phù hợp và ghi nguồn. Công cụ: Trình duyệt/Google Search; trang chính thống của Liên hợp quốc hoặc Bộ Ngoại giao Việt Nam.									
Nhiệm vụ 2: Quá trình hình tồn tại của trật tự thế giới hai cực I-an-ta GV chia lớp làm 4 nhóm thảo luận và hoàn thành phiếu học tập <table><tr><th>Giai đoạn</th><th>Đặc điểm</th><th>Sự kiện tiêu biểu</th></tr><tr><td>Giai đoạn từ năm 1945 đến đầu những năm 70 của thế kỷ XX</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Giai đoạn từ đầu những năm 70 của thế kỷ XX đến năm 1991</td><td></td><td></td></tr></table>	Giai đoạn	Đặc điểm	Sự kiện tiêu biểu	Giai đoạn từ năm 1945 đến đầu những năm 70 của thế kỷ XX			Giai đoạn từ đầu những năm 70 của thế kỷ XX đến năm 1991				
Giai đoạn	Đặc điểm	Sự kiện tiêu biểu									
Giai đoạn từ năm 1945 đến đầu những năm 70 của thế kỷ XX											
Giai đoạn từ đầu những năm 70 của thế kỷ XX đến năm 1991											

? Xem những đoạn tư liệu sau em có nhận xét gì về mục đích phát động chiến tranh lạnh của Mỹ

B2: Thực hiện nhiệm vụ

GV hướng dẫn HS trả lời

HS: Quan sát ngữ liệu trong SGK để trả lời câu hỏi.

- GV hướng dẫn HS đọc thông tin trong SGK.

GV cung cấp 1 số hình ảnh tư liệu

Nhiệm vụ 1

Từ trái sang phải: Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt và Joseph Stalin tại Hội nghị Yalta.

SỰ PHÂN CHIA KHU VỰC ẢNH HƯỞNG TRÊN THẾ GỚI THEO TRẬT TỰ HAI CỰC YALTA

Nhiệm vụ 2:

Bức tường Berlin sụp đổ

B3: Báo cáo kết quả hoạt động.

GV yêu cầu HS trả lời.

HS trả lời câu hỏi của GV.

Dự kiến sản phẩm

Nhiệm vụ 1

Why: Tại sao 3 cường quốc Liên Xô, Mỹ, Anh lại họp nhau ở I-an-ta vào giai đoạn cuối chiến tranh thế giới thứ 2?

Đầu năm 1945, Chiến tranh thế giới thứ hai bước vào giai đoạn kết thúc, nhiều vấn đề quan trọng và cấp bách đặt ra với các nước Đồng minh:

- ✓ Nhanh chóng đánh bại hoàn toàn chủ nghĩa phát xít.
- ✓ Tổ chức lại thế giới sau chiến tranh, phân chia quyền lợi giữa các nước thắng trận....

When: Hội nghị giữa 3 cường quốc Liên Xô, Mỹ, Anh diễn ra vào thời gian nào?

Từ ngày 4 đến ngày 11/2/1945

Where: Hội nghị giữa 3 cường quốc Liên Xô, Mỹ, Anh ở đâu (địa điểm)?

Thành phố I-an-ta (Liên Xô)

Who: Những nhân vật lịch sử nào đại diện cho 3 cường quốc Liên Xô, Mỹ, Anh tham dự hội nghị?

Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt và Joseph Stalin

What: Hội nghị đưa ra những quyết định quan trọng gì?

Hội nghị đưa ra nhiều quyết định quan trọng:

- ✓ Thống nhất mục tiêu chung trong việc tiêu diệt tận gốc chủ nghĩa phát xít Đức và chủ nghĩa quân phiệt Nhật.
- ✓ Thành lập tổ chức Liên hợp quốc để duy trì hoà bình và an ninh quốc tế.
- ✓ Thoả thuận về việc phân chia phạm vi ảnh hưởng giữa các nước lớn, chủ yếu là giữa Liên Xô và Mỹ ở châu Âu, châu Á sau chiến tranh.

How: Những quyết định của hội nghị đã dẫn đến hệ quả như thế nào?

Những quyết định của Hội nghị I-an-ta cùng những thoả thuận sau đó giữa ba cường quốc tại Hội nghị Pôt-xđam (Đức) tháng 7-1945 đã trở thành khuôn khổ của một trật tự thế giới mới, thường được gọi là “Trật tự thế giới hai cực I-an-ta”. <i>Trật tự thế giới hai cực I-an-ta hình thành đã chia thế giới thành hai cực đối lập: cực Liên Xô và cực Mỹ.</i> Nhiệm vụ 2 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Giai đoạn</th><th>Đặc điểm</th><th>Sự kiện tiêu biểu</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Giai đoạn từ năm 1945 đến đầu những năm 70 của thế kỷ XX</td><td>Giai đoạn xác lập và phát triển của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.</td><td>Mỹ và các nước phương Tây thành lập tổ chức Hiệp ước Bắc Đại Tây (NATO) năm 1949 trong khi Liên Xô và các nước Đông Âu thành lập tổ chức Hiệp ước Vác-sa-va (1955).</td></tr> <tr> <td>Giai đoạn từ đầu những năm 70 của thế kỷ XX đến năm 1991</td><td>Giai đoạn suy yếu và đi đến sụp đổ của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.</td><td> - Từ nửa sau những năm 70 (thế kỉ XX): Liên Xô và Mỹ đẩy mạnh đối thoại, hợp tác. - Năm 1989: Liên Xô và Mỹ cùng tuyên bố chấm dứt Chiến tranh lạnh - Sự sụp đổ của chủ nghĩa xã hội ở Đông Âu và Liên Xô (1991) đã chấm dứt sự tồn tại của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta. </td></tr> </tbody> </table> B4: Kết luận, nhận định (GV) GV bổ sung phân tích nhận xét, đánh giá, kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập của học sinh. Chính xác hóa các kiến thức đã hình thành cho học sinh.			Giai đoạn	Đặc điểm	Sự kiện tiêu biểu	Giai đoạn từ năm 1945 đến đầu những năm 70 của thế kỷ XX	Giai đoạn xác lập và phát triển của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.	Mỹ và các nước phương Tây thành lập tổ chức Hiệp ước Bắc Đại Tây (NATO) năm 1949 trong khi Liên Xô và các nước Đông Âu thành lập tổ chức Hiệp ước Vác-sa-va (1955).	Giai đoạn từ đầu những năm 70 của thế kỷ XX đến năm 1991	Giai đoạn suy yếu và đi đến sụp đổ của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.	- Từ nửa sau những năm 70 (thế kỉ XX): Liên Xô và Mỹ đẩy mạnh đối thoại, hợp tác. - Năm 1989: Liên Xô và Mỹ cùng tuyên bố chấm dứt Chiến tranh lạnh - Sự sụp đổ của chủ nghĩa xã hội ở Đông Âu và Liên Xô (1991) đã chấm dứt sự tồn tại của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.
Giai đoạn	Đặc điểm	Sự kiện tiêu biểu									
Giai đoạn từ năm 1945 đến đầu những năm 70 của thế kỷ XX	Giai đoạn xác lập và phát triển của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.	Mỹ và các nước phương Tây thành lập tổ chức Hiệp ước Bắc Đại Tây (NATO) năm 1949 trong khi Liên Xô và các nước Đông Âu thành lập tổ chức Hiệp ước Vác-sa-va (1955).									
Giai đoạn từ đầu những năm 70 của thế kỷ XX đến năm 1991	Giai đoạn suy yếu và đi đến sụp đổ của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.	- Từ nửa sau những năm 70 (thế kỉ XX): Liên Xô và Mỹ đẩy mạnh đối thoại, hợp tác. - Năm 1989: Liên Xô và Mỹ cùng tuyên bố chấm dứt Chiến tranh lạnh - Sự sụp đổ của chủ nghĩa xã hội ở Đông Âu và Liên Xô (1991) đã chấm dứt sự tồn tại của Trật tự thế giới hai cực I-an-ta.									

HOẠT ĐỘNG 3. LUYỆN TẬP

- a) **Mục tiêu:** Vận dụng kiến thức của bài học vào việc làm bài tập cụ thể.
- b) **Nội dung:** HS suy nghĩ cá nhân trả lời câu hỏi của GV
- c) **Sản phẩm:** Câu trả lời đúng của HS
- d) **Tổ chức thực hiện**
- B1: Chuyển giao nhiệm vụ:**

GV mời HS tham gia trò chơi: Chiếc hộp thần kì

Luật chơi: Có 5 chiếc hộp, mỗi chiếc hộp chứa 1 câu hỏi, trả lời đúng sẽ nhận được phần quà của chiếc hộp đó

Câu 1: Tham dự hội nghị I-an-ta gồm 3 cường quốc nào?

Câu 2: Trật tự thế giới hai cực I-an-ta chấm dứt vào thời gian nào?

Câu 3: Trật tự thế giới 2 cực I-an-ta hình thành đã chia thế giới thành 2 cực đối lập đó là cực nào

Câu 4: Tháng 3 – 1947, Tổng thống của Mĩ Truman đã chính thức phát động cuộc "Chiến tranh lạnh" nhằm mục đích gì ?

Câu 5: Liên minh quân sự lớn nhất của các nước tư bản phương Tây do Mĩ cầm đầu nhằm chống Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa Đông Âu là

B2: Thực hiện nhiệm vụ

- HS xác định yêu cầu của GV
- GV hướng dẫn cho HS trả lời câu hỏi

B3: Báo cáo kết quả hoạt động

- GV yêu cầu HS trả lời câu hỏi.
- HS trình bày, theo dõi, nhận xét, đánh giá và bổ sung cho bài của bạn (nếu cần)

Sản phẩm dự kiến

CH	1	2	3	4	5
TL	Liên Xô - Mỹ - Anh	1991. Khi Liên Xô tan rã	cực Liên Xô và cực Mỹ	Chống Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa.	Tổ chức NATO

B4: Kết luận, nhận định: GV nhận xét bài làm của HS.

HOẠT ĐỘNG 4. VẬN DỤNG

a) **Mục tiêu:** Củng cố và mở rộng kiến thức nội dung của bài học cho HS

b) **Nội dung:** GV giao nhiệm vụ, HS thực hiện nhiệm vụ.

c) **Sản phẩm:** Bài làm của HS.

d) **Tổ chức thực hiện**

B1: Chuyển giao nhiệm vụ: (GV giao bài tập)

Bài tập:

Sưu tầm thông tin trên internet, một số hình ảnh về vị trí nơi đất nước bị chia cắt do tác động của Chiến tranh lạnh ở Đức, Việt Nam, bán đảo Triều Tiên và ghi chú thích ở dưới mỗi bức hình.

B2: Thực hiện nhiệm vụ

- GV hướng dẫn các em tìm hiểu yêu cầu của đề.
- HS đọc và xác định yêu cầu của bài tập.

B3: Báo cáo kết quả hoạt động

- GV hướng dẫn các em cách nộp sản phẩm cho GV sau khi hoàn thành.
- HS làm bài tập ra giấy và nộp lại cho GV theo hướng dẫn.

B4: Kết luận, nhận định (GV)

- Nhận xét ý thức làm bài của HS, nhắc nhở những HS không nộp bài hoặc nộp bài không đúng qui định (nếu có).
- Dặn dò HS những nội dung cần học ở nhà và chuẩn bị cho bài học sau.
